

Munich Personal RePEc Archive

NEW MONETARY SOLUTIONS IN COMMEMORATIVE COINAGE

Matić, Branko

J. J. Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics

2007

Online at <http://mpra.ub.uni-muenchen.de/7416/>

MPRA Paper No. 7416, posted 03. March 2008 / 08:39

Nova monetarna rješenja u segmentu prigodnog kovinskog novca

Autor istražuje jedno jedinstveno monetarno rješenje vezano za zajedničko izdanje prigodnog kovinskog novca dviju država - Irske, zemlje članice Europske unije i Eurosustava i zemlje kandidata za članstvo u Uniji – Hrvatske. Unatoč pripadnosti različitim monetarnim sustavima, na temelju jednog povijesnog likovnog rješenja učinjen je presedan u segmentu emisijske djelatnosti izdavanjem zajedničkog prigodnog kovinskog novca. Ovaj poduhvat predstavlja afirmaciju hrvatske emisijske, kovničke, likovne i numizmatičke djelatnosti.

Ključne riječi: novac, monetarno rješenje, emisijska djelatnost, Europska unija

1.Uvod

Zajednička emisija prigodnog kovinskog novca zemlje članice Europske unije (EU) – Irske i zemlje kandidata za članstvo u Uniji – Hrvatske predstavlja potpuno nova monetarna rješenja iz više razloga.

Specifičnost ove aktivnosti je u činjenici da je Irska članica monetarne unije koja koristi nadnacionalnu valutu u gotovinskom obliku² te da je emisija ovih novčanih oblika pod ingerencijom nacionalnih središnjih banaka zemalja članica koje su uvele zajedničku novčanu jedinicu – euro (Eurosustav) i Europske središnje banke (ESB). Stoga je ovakvo monetarno rješenje vezano za odobrenje ukupne emisije kovinskog³ i papirnog novca od

¹ Prikazani rezultati proizašli su iz znanstvenih projekata: 1. Bankarski sustav i financiranje policentričnog razvitka (broj 010-0102290-1284), 2. Financiranje lokalne i regionalne samouprave u nedovoljno razvijenim krajevima (broj 010-0102290-2446) i 3. Restrukturiranje trgovačkih društava u poslovnim teškoćama (broj 010-0102290-2292), provedenih uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.

² kovinski i papirni novac

³ bez obzira na njegove vrste. Moguće je razlikovati 1. optjecajni novac (njem. Umlaufmünze, engl. Circulation coins, slov. tečajni kovanci; 2. prigodni optjecajni novac (njem. Gedenkmünze, engl. commemorative coins; slov.spominski kovanci; 3. prigodni novac (njem. Sammlermünze; engl. Collector coins; slov. zbirateljski kovanci

strane ESB budući da su svi novčani oblici zakonsko sredstvo plaćanja u Eurosustavu te da ukupna izdana količina ovoga novca čini novčanu masu Eurosustava⁴.

Uvažavajući činjenicu da je u ingerenciji ESB i propisivanje tehničkih i kemijskih osobina gotovinskog novca te skrb nad kvalitetom izdanog novca može se uočiti zahtjevnost ovakvoga rješenja.

Uzme li se u obzir da zajednički prigodni kovinski novac Hrvatske i Irske ima jedinstveno rješenje jedne njegove strane – aversa te da je likovno rješenje druge strane novca – reversa isto s tim da se kovanice pojedine države razlikuju po nacionalnim obilježjima (grbovi) i tekstu koji se na njima nalazi te da je dizajn kovanice izrađen u Hrvatskoj i da je cjelokupna količina kovanica izrađena u Hrvatskom novčarskom zavodu (HNZ) što predstavlja prvi slučaj da kovanice denominirane u eurima nastaju izvan EU daje dodatnu dimenziju ovoj aktivnosti.

2. Emisijska politika Europske unije u segmentu kovinskog novca

Emisijsku politiku kovinskog novca moguće je podijeliti u tri segmenta: emisiju optjecajnog novca, emisiju prigodnog optjecajnog novca i emisiju prigodnog novca.

2.1. Emisija optjecajnog novca

Sukladno Ugovoru o Europskoj Uniji i Odlukama iz Maastrichta (potpisanim 1992. godine) izdavanje kovinskog novca denominiranog u eurima je u nadležnosti članica EU s tim da tu emisiju mora odobriti ESB. O veličini emisije ovoga novca odlučuje Vijeće ESB u skladu sa propisanom procedurom (čl.252) i nakon konzultacija s ESB u cilju usklađivanja denominacija i tehničkih specifikacija svih optjecajnih kovanica⁵ kao i mjere koje su nužne za organizaciju neometanog novčanog optjecaja unutar EU. Optjecajni kovinski novac je zakonsko sredstvo plaćanja u svim zemljama Eurosustava. Apoeni optjecajnog kovinskog novca imaju jednu stranu (revers) istu za sve zemlje Eurosustava⁶ te različite nacionalne strane (avers). Zemlje izdavatelji eura i njegovog stotog dijela – centa na različite su načine riješile izgled nacionalne strane ovih kovnica. Tako neke zemlje imaju isti likovne prikaze na svim apoenima apoenskog niza (Belgija, Irska), druge imaju iste dizajne za dijelove apoenskog niza (za apoene izrađene od iste slitine) primjer Njemačka ili pak imaju svaki apoen različito likovno riješen (Austrija), odnosno podvarijanta ovoga rješenja koja na dijelu apoenskog niza ima istu temu ali različite likovne prikaze tako da na prva tri apoena ima prikaze različitih brodova, slijedeća tri likove znamenitih osoba i na zadnja dva apoena ima povijesne teme (Grčka). Uvažavajući tradiciju u ranijim emisijskim politikama dopušteno je zemljama koje su to htjele da stave stvarnu godinu kovanja na kovanice.⁷

⁴ Eurosustav čine Europska središnja banka i nacionalne središnje banke zemalja koje uvode euro kao zajedničku i jedinu valutu.

⁵ apoenski niz optjecajnih kovanica čini 8 nominalnih vrijednosti: 1, 2, 5, 10, 20, 50 centi, 1 i 2 eura.

⁶ godine 2007. dolazi do redizajna reversa kod apoena od 10, 20, 50 centa, 1, 2 eura (sada prikazani djelomični zemljovid Europe nema označenih granica između zemalja i na njemu nisu prikazane samo zemlje EU). Slovenija je prva zemlja koja je izdala kovanice sa ovim dizajnom.

⁷ prva godina kovanja je bila 1999. te tako redom do 2002. stvarne godine puštanja u optjecaj ovih kovanica.

2.2. Emisija prigodnog optjecajnog novca

Usporedo sa emisijom optjecajnog kovinskog novca pojedine zemlje Eurosustava počinju izdavati prigodni optjecajni kovinski novac (Austrija 5 eura, Njemačka 10 eura) prvenstveno slijedeći svoju tradiciju vezanu za ovaj novac dok su samostalno vodile svoju monetarnu politiku i kada su u optjecaju imali vlastitu, nacionalnu valutu.

Ova vrsta kovinskog novca je zakonsko sredstvo plaćanja isključivo u zemlji izdavatelju, ima nominalnu vrijednost različitu od bilo koje nominalne vrijednosti u apoenskom nizu optjecajnog novca, pušta se u optjecaj po nominalnoj vrijednosti⁸, imaju druge tehničke osobine, oblik i likovni prikaz te je izrađen iz slitina različitih u odnosu na slitine iz kojih se izrađuje optjecajni kovinski novac. Prvi navedeni otkovi ovoga novca su izrađeni iz srebra.

Ukupna količina izdanog prigodnog optjecajnog mora biti odobrena od strane ESB i čini dio novčane mase Eurosustava.

Uočena potražnja za prigodnim optjecajnim kovinskim novcem, ali i nužnost zapošljavanja proizvodnih kapaciteta europskih kovnica nakon intenzivne proizvodnje koja je trebala u potpunosti osigurati nesmetanu konverziju nacionalnog novca u euro, dovodi do promjene emisijske politike ESB u segmentu ove vrste novca.

Tako se 2004. dopušta Grčkoj da može promijeniti prethodno odabranu nacionalnu stranu na apoenu nominalne vrijednosti 2 eura. Omogućavanjem da ovaj apoen bude i optjecajni kovinski novac (sa nacionalnom stranom –avesom koji je ranije odabran), odnosno dopuštanjem da izgled nacionalne strane biva jednom godišnje zamijenjen prigodnim motivom ovaj apoen postaje i prigodni optjecajni novac. Taj novac postaje zakonsko sredstvo plaćanja u Eurosustavu i čini dio novčane mase Unije. Tehničke karakteristike su identične optjecajnom kovinskom novcu iste nominalne vrijednosti.

Uočavanje potreba i potražnje na tržištu numizmatičkih artefakata te prilagođavanjem emisijske politike ESB izvrsno ilustriraju liberalan pristup ovoj problematici pri čemu se koriste financijski učinci vezani za emisijsku dobit.

Tu mogućnost ubrzo slijede i druge zemlje Eurosustava.

Izuzetna popularnost i velika tezaurizacija ovih kovanica dovodi još do jedne promjene u emisijskoj politici ESB.

Tako se 2007. omogućava svim zemljama Eurosustava da izdaju prigodni optjecajni kovinski novac nominalne vrijednosti 2 eura, ali ovaj puta, identičnog dizajna aversa⁹ vezano za obilježavanje 50. obljetnice Rimskih ugovora te istoga izgleda reversa (izmijenjenog u odnosu na prvi korišteni dizajn ove strane kovanice).

⁸ prigodni optjecajni kovinski novac izrađen u tehnici kovanja višoj od standardne kvalitete kovanja primjenjene kod izrade optjecajnog kovinskog novca (kovno nov, necirkulirajući; njem. Stempelglanz, engl. Brilliant Uncirculate) prodaju se po cijeni višoj od nominalne, uz premiju (ažio). U Austriji to je novac izrađen tehnikom Handgehoben (hgh), u Njemačkoj u tehnici Polierte Platte (PP), odnosno engl. Proof.

⁹ zemlje mogu osnovni tekst pisati na nacionalnom jeziku te označiti naziv države izdavatelja. Jedino kovanica Luksemburga ima u okviru likovnog rješenja jedan dodatak u obliku kruga.

2.3. Emisija prigodnog novca

Emisija prigodnog kovinskog novca puno je liberalnije uređena od emisije optjecajnog i prigodnog optjecajnog kovinskog novca.

Zemlje Eurosustava mogu same odabrati apoensku strukturu¹⁰ ove vrste novca s tim da ona mora biti različita od apoenske strukture optjecajnog i prigodnog optjecajnog kovinskog novca, samostalno utvrđuju izgled ovoga novca, njegove tehničke karakteristike i materijal izrade¹¹.

Ova vrsta kovinskog novca denominirana u eurima je zakonsko sredstvo plaćanja isključivo u zemlji izdavatelju. Nominalna vrijednost ovoga novca sastavni je dio novčane mase Eurozone te stoga zemlja emitent ovoga novca mora imati suglasnost ESB u svezi količina izdanih komada.

3. Standardi Europske unije u proizvodnji kovinskog novca

S obzirom na ulogu ESB u emisijskoj djelatnosti zemalja Eurosustava od izrazite važnosti je uloga ove institucije nadzoru i kontroli kvalitete kovinskog i papirnog novca.

3.1. Preduvjeti za proizvodnju kovinskog novca denominiranog u eurima i euro centima

Za proizvodnju kovinskog novca u nekoj kovnici novca osim posjedovanja instaliranih odgovarajućih kapaciteta te ispunjavanja tehnoloških pretpostavki, kovnice moraju poštivati i detaljno razrađene procedure u proizvodnji euro kovanica. Jedan od osnovnih uvjeta je posjedovanje certifikata ISO 9001.

4. Počeci emisija zajedničkog novca

Olakšavanje procesa razmjene između raznih valutnih područja, a kasnije i država opet kao valutnih područja se kao praktični problem vrlo rano nametnuo u razvoju novčarstva. Veliki broj različitih novčanih jedinica te brojne poteškoće vezane za novčanu cirkulaciju samo su potencirale te probleme.

4.1. Razdoblje kovinskog važenja

Kovinsko važenje karakterizira cirkulacija punovrijednog kovinskog novca, realne (supstančne) i nominalne vrijednosti. S vremenom ga počinju, iz razloga praktičnosti, reprezentirati konvertibilne¹²

¹⁰ sve zemlje Eurozone te zemlje nečlanice EU koje temeljem ranije zaključenih monetarnih sporazuma sa zemljama koje su sada članice Unije imaju euro kao nacionalnu valutu (Monako, San Marino i Vatikan) su izdale prigodni kovinski novaac denominiran u eurima. Pri tomu je korišteno, za sada, 13 različitih nominalnih vrijednosti i to: ¼; 1,5; 5;8;10;12;20;25;50;100;200;400;500 eura. Neke nominalne vrijednosti su odraz nacionalnih specifičnosti vezanih za monetarnu baštinu pojedinih zemalja.

¹¹ moguće je koristiti plemenite i neplemenite kovine odnosno njihove slitine.

¹² u klasičnom smislu konvertibilnosti

novčanice koje su samo reprezentant toga novca, odnosno one su fakultativan novac, i u početku, su zamjenljive za njega bez ograničenja¹³. Standardizacijom kovinskog novca¹⁴ i napretkom tehnologije njegove izrade problemi konverzije novca različiti valutnih područja se dijelom olakšavaju budući da jednostavnim stavljanjem u odnos kovničke stope, težine, finoće i tolerancije se relativno lako može utvrditi tečaj novca¹⁵. Nedostatke utvrđivanja tečaja na ovaj način predstavlja zajedničko i jedinstveno uređenje pitanja u svezi emisije novca što je jedino moguće kroz monetarne unije. Monetarne unije se osnivaju ugovornim putem između suverenih država. U sustavu kovinskog važenja najznačajnije su bile Latinska monetarna unija (osnovana 1865.godine) i Skandinavski monetarna unija (osnovana 1875.godine).

4.2. Monetarne unije u razdoblju papirnog važenja

U sustavu papirnog važenja u optjecaju je papirni novac s prisilnim tečajem koji je zakonsko sredstvo plaćanja na području zemlje izdavatelja. Papirni novac je valutni novac i svatko ga u novčanim transakcijama mora primati.

U sustavu papirnog važenja osim papirnog novca sveprisutan je i kovinski novac. Unatoč činjenici da se sve više koristi i tzv. virtualan novac, emisija gotovinskog novca i dalje je izuzetno velika. Razlozi su velike potrebe novonastalih država (koje su velikim dijelom izložene visokoj ili hiperinflaciji pa stoga imaju izrazitu potrebu za ovim novčanim oblicima), potrebe monetarnih unija, ali sve više i numizmatički, notafilijski i sakupljački razlozi. Navedeni i neki drugi razlozi uvjetuju da se ovi novčani oblici sve više stvaraju te da se njihova zastupljenost u novčanoj masi ne smanjuje.

Problemi konverzije, ali i stabilnosti novca daleko se uspješnije rješavaju kroz zajedničko uređenje monetarnog segmenta. Stoga je budućnost monetarnih unija neupitna. Proces zajedničkog reguliranja novčanih odnosa niti danas nije završen već naprotiv, on doživljava pokušaj svoga usavršavanja i širenja te osim monetarnog aspekta danas obuhvaća druge segmente kao što su gospodarski, fiskalni i carinski.

Emisijska djelatnost najveće monetarne unije, globalnog značaja – EU te izuzetna postignuća u segmentu kovinskog novca i gospodarenja njegovim vrstama pruža njenim članicama izuzetne mogućnosti na planu promocije nacionalnih vrijednosti kroz emisiju nadnacionalnog novca, ali i značajne gospodarske učinke (emisijaska dobit) i numizmatički probici.

Slučaj suradnje Irske i Hrvatske odnosno njihovih središnjih banaka pokazuje, da je moguća konkretna suradnja na monetarnom planu izdavanjem zajedničkog prigodnog kovinskog novca i sa zemljama trenutno izvan EU.

5. Hrvatsko-Irska zajednička emisija prigodnog kovinskog novca

Zajednička emisija prigodnog kovinskog novca zemlje članice EU i Eurosustava te zemlje kandidata za članstvo u Uniji – Hrvatske predstavlja potpuno nova i jedinstvena monetarna rješenja iz više razloga.

¹³ kasnija ograničenja u svezi konverzije konvertibilnih novčanica u punovrijedni kovinski novac ne derogira prethodnu konstataciju.

¹⁴ utvrđivanjem kovničke stope, bruto i neto težine, finoće, remedija(tolerancije) i drugih elemenata

¹⁵ cijena stranog novca izražena u domaćem novcu ili vice versa

Izdavatelji prigodnog srebrenog kovinskog novca su Hrvatska narodna banka (HNB) i Central Bank and Financial Services Authority of Ireland.

Hrvatska i Irska kovanica imaju jednako likovno rješenje aversa (slika 1.). Središnjim dijelom ove strane kovanice dominira autorsko djelo “ Djevojka sa harfom” rad hrvatskog kipara Ivana Meštrovića koje stjecajem okolnosti nije stiglo na pozivni natječaj za izradu prvih irskih kovanica 1927. godine te ispisan tekst “Ivan Meštrović” te godine “ 1883-1962”.

Naličjem (reversom) hrvatske kovanice dominira svojevrsan “četverolist” sačinjen od dva naizmjenično postavljena kvadrata (simbol Hrvatske) i dva lista djeteline (simbol irske). U gornjem lijevom kvadratu se nalazi godina izdanja 2007., a u donjem prikaz

Slika 1: Zajednički avers prigodne kovanice nominalne vrijednosti 150 kn ili 15 €

hrvatskog grba. Uz gornji rub kovanice se nalazi natpis “Republika Hrvatska”, a uz donji oznaka nominalne vrijednosti – “150” i naziv novčane jedinice – “kuna”. Inicijali autora naličja kovanice i cjelokupnog dizajna novca profesora Damira Mataušića, akademskog kipara (DM) nalaze se na lijevoj strani kovanice (slika 2.).

Slika 2: Revers hrvatskog izdanja prigodnog novca nominalne vrijednosti 150 Kn

Naličjem Irske kovanice dominira isti “četverokut” s tim da na ovoj kovanici počinje sa listom djeteline gdje se nalazi godina izdanja 2007., a u donjem listu djeteline

postavljenom na desnoj strani nalazi se irski grb¹⁶. Uz gornji rub kovanice stoji natpis “Eire” (na keltskome Irska), a uz donji rub je oznaka nominalne vrijednosti – “15” i novčane jedinice - “euro”¹⁷. Inicijali autora nalaze se na desnoj strani kovanice (slika 3).

Slika 3: Revers irskog izdanja prigodnog novca nominalne vrijednosti 15 €

Zajednički novac ima težinu 24 grama, promjer 37 milimetara te je izrađen od srebra finoće 925/1000 u posebnoj tehnici polirana ploča (engl. proof), a obod mu je gladak.

Sve kovanice su izrađene u Hrvatskom novčarskom zavodu u Zagrebu. Kovanje novca denominiranog u eurima izvan EU predstavlja presedan do sada.

Hrvatska kovanica je izrađena u količini od 3.000 komada i prodavala se je u pojedinačnom pakiranju po cijeni od 300 kuna za komad (1.000 primjeraka), odnosno u kompletima zajedno sa irskom kovanicom (1.000 primjeraka) po cijeni od 750 kuna po kompletu.

Preostalih 1.000 komada kovanica sa hrvatskim obilježljima je zamijenjeno za istu količinu kovanica sa irskim izdanjem.

Cijena irskih kovnica je 40 eura za pojedinačno pakiranje te 100 eura za komplet sa hrvatskom kovanicom.

Ukupna izdana količina irskih kovanica je 10.000 komada.

6. Prijedlozi likovnih rješenja i neusvojeni dizajn zajedničkog prigodnog kovinskog novca¹⁸

Prijedloge likovnih rješenja i neusvojenog dizajna zajedničkog prigodnog kovinskog novca Irske i Hrvatske moguće je razvrstati u tri grupe.

¹⁶ irski grb u obliku harfe Irskoj je darovao engleski kralj Henry VIII (1491-1547.) kada se proglasio i kraljem Irske (slika 4)

¹⁷ prvi novac za Irsku kovao je engleski kralj Henry VIII oko 1534.godine i to srebrene kovanice nominalne vrijednosti pola groata (engl. half groat) – slika 5. i groat. Prvi samostalni novac Irske uveden je 1927.godine pod nazivom Saorstát pound (funta). Irska funta bila je zakonsko sredstvo plaćanja do 2002. godine kada ova država uvodi nadnacionalnu valutu euro.

¹⁸ zahvaljujem se gospodinu prof. Damiru Mataušiću, akademskom kiparu na njegovoj ljubaznosti i spremnosti da ustupi i dopusti objavu prijedloga, skica za zajednički prigodni kovinski novac Hrvatske i Irske, te na ugodnim trenucima rasprave o tim artefaktima

Slika 4: Henry VIII Half Groat oko 1534. godine

Slika 5: Povijesni grb Irske

Slika 6: Izvorni predložak aversa kovanice

Slika 7: Zajednički avers crno bijelo

Prvu grupu čine skice i neusvojeni dizajn zajedničkog aversa prigodnog kovinskog novca (slike 6.i 7.)

Drugu skupinu čine skice zajedničkog novca koji je denominiran u kunama (Hrvatska verzija) (slike 8.,9.,10.,11.,12.,13.)

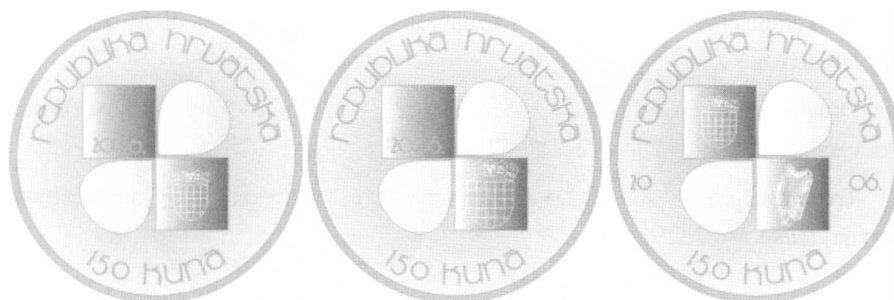
Treću skupinu čine skice zajedničkog novca koji je denominiran u eurima (Irska verzija) (slike 14.,15.,16.)

Slika 8: Skice reversa za prigodni novac denominiran u kunama (Hrvatska)

Slika 9: Skice reversa za prigodni novac denominiran u kunama (Hrvatska)

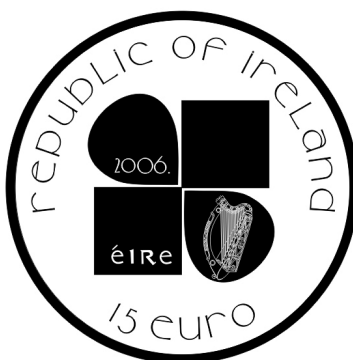
Slika 10: Skice reversa
za prigodni novac
denominiran u kunama
(Hrvatska)

Slika 11: Skice reversa
za prigodni novac
denominiran u kunama
(Hrvatska)

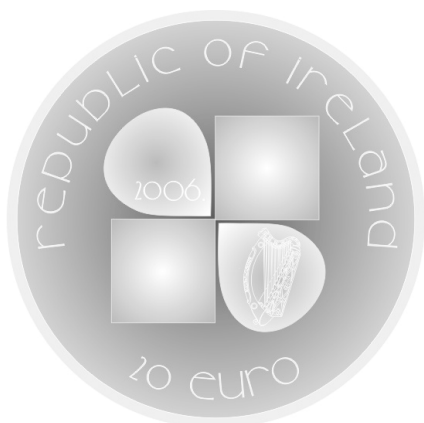
Slika 12: Skice reversa
za prigodni novac
denominiran u kunama
(Hrvatska)

Slika 13: Skica reversa za prigodni novac denominiran u kunama (Hrvatska)

Slika 14: Skice reversa za prigodni novac denominiran u eurima (Irska)

Slika 15: Skica reversa za prigodni novac denominiran u eurima (Irska)

Slika 16: Skice reversa za prigodni novac denominiran u eurima (Irska)

7. Zaključak

Emisija kovinskog novca danas zahvaljujući brojnosti njegovih vrsta, činjenici da se kroz vođenje odgovarajuće emisijske politike mogu postizavati značajni gospodarski učinci te iskazanim potrebama kako novčanog prometa tako i suvremene numizmatike, ali i zadovoljenja potražnje kolekcionara može rezultirati i novim monetarnim rješenjima.

Različitost monetarnih sustava Irske i Hrvatske te sva složenost emisije kovinskog novca novčane unije kojoj pripada Irska nisu bili prepreka za jednu specifičnu emisiju prigodnog kovinskog novca koji je izrađen u skladu sa standardima novčane unije bez obzira što druga zemlja izdavatelj, u ovome trenutku, nije članica ove asocijacije. Ta činjenica upravo potencira značaj ovoga poduhvata.

Kovanje zajedničkog novca u Hrvatskom novčarskom zavodu u Zagrebu, po prvi puta izvan EU te odabir hrvatskog dizajnerskog i likovnog rješenja dodatno ukazuju na ovo, novo monetarno rješenje.

Literatura:

1. Matić, B.: Management in the function of enlargement of the issuing profit "Interdisciplinaere Managementforschung", Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek, 2005., str. 115.-123.
2. Srb, V., Matić, B., Marković, B.: Monetarne financije, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek, 2003.
3. Kelly, John: The Irish Pound: From Origins to EMU, Quarterly Bulletin Spring 2003, Central Bank of Ireland, Dublin, 2003., str. 89. – 115.
4. Money Trend, Wien, 7-8/2007
5. Odluka o izdavanju i prodaji prigodnoga srebrnoga kovanog novca »Ivan Meštrović« NN 11/07

www.ecb.int (19.07.2007)

www.irishcoinage.com (19.07.2007)

www.hnb.hr (19.07.2007)

www.bsi.si (19.07.2007)

www.heraldry.ws (19.07.2007)

SUMMARY

NEW MONETARY SOLUTIONS IN COMMEMORATIVE COINAGE

The author researches a singular monetary situation connected with the common issue of commemorative coin age by two states: Ireland, an EU member state that belongs to the Euro-system, and Croatia, an EU membership candidate. Although they belong to two different monetary systems, the two countries created a precedent by issuing a common commemorative coin on the grounds of ahistoric artistic design. This undertaking is affirmation of Croatian coinage, artistic and numismatic activities.